

EDUSKUNNAN VASTAUS 132/2003 vp

Hallituksen esitys yksityisten alojen työeläkelainsäädännön muuttamiseksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä yksityisten alojen työeläkelainsäädännön muuttamiseksi (HE 154/2003 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (StVM 30/2003 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/1961) 4 i §:n 2 ja 3 momentti, 4 j ja 4 k §, 8 b §:n 1 momentti, 10 c §, 19 §:n edellä oleva väliotsikko ja 1 momentti, 21 §:n 4 momentti ja 21 e § sekä *väliaikaisesti* 4 §:n 6 momentti, 4 h §:n 1 momentin 2 kohta ja 19 e §,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 6 momentti ja 19 §:n 1 momentti laissa /2003, 4 h §:n 1 momentin 2 kohta, 4 i §:n 2 ja 3 momentti, 4 j ja 4 k § laissa 188/2003, 8 b §:n 1 momentti laissa 100/1990, 10 c § laissa 878/1994 ja 1331/1999, 19 e § laissa 1482/1995 sekä 21 §:n 4 momentti ja 21 e § mainituissa laissa 878/1994, sekä

lisätään 18 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laissa /2003, uusi 5 momentti, 19 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 500/1971 ja mainituissa laissa /2003, uusi 3 momentti, 19 b §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laissa 1331/1999 ja laissa 375/2001, uusi 9 momentti ja lakiin uusi 19 f § seuraavasti:

4 §

— — — — —
Työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan, jollei 4 d §:n säännöksistä muuta johdu, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt. Työkyvyttömyyseläkettä ei kuitenkaan ilman pätevää syytä myönnetä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta. Työkyvyttömyyseläke myönnetään toistaiseksi tai 7 mo-

mentissa tarkoitettuna kuntoutustukena määräajaksi. Työkyvyttömyyseläke lakkautetaan tai sen maksaminen keskeytetään sitä seuraavan kuukauden alusta lukien, jona eläkkeensaajan työkyky on siinä määrin palautunut, ettei hän enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Lisäksi kuntoutustuki, kuntoutuskorotus tai kuntoutusraha voidaan lakkauttaa, jos sen saaaja on ilman pätevää syytä kieltäytynyt ammatillisesta kuntoutuksesta tai hän on ilman pätevää syytä keskeyttänyt tällaisen kuntoutuksen. Jos sellai-

nen työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, jonka maksaminen on keskeytetty, eläke lakkautetaan keskeyttämisajankohdasta lukien. Työkyvyttömyyseläkkeen saajan täyttäessä vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän muuttuu työkyvyttömyyseläke vanhuuseläkkeeksi.

— — — — —
4 h §

Työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta, jos

— — — — —
2) työntekijän eläkettä määrittäessä otettiin huomioon eläkkeeseen oikeuttavana 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettu tuleva aika, jos hän olisi tullut työkyvyttömäksi ajankohtana (*kuntoutustapahtumapäivä*), jona hakemus tehtiin tai jona hakijan kuntoutustarve on viimeistään selvitettävä kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain (610/1991) 6 §:n mukaan; jos työntekijä jo saa työkyvyttömyyseläkettä, edellytetään, että eläke on edellä tarkoitettulla tavalla täysitehoinen; kuntoutustapahtumapäivä on kuitenkin kuntoutustoimenpidettä edeltävä päivä, jos kuntoutusta haetaan kuntoutustoimenpiteen jo alettua, tai sairausloman ensimmäinen päivä, jos hakija on jäänyt sairauslomalle työsuhteessa ollessaan ja kuntoutustarve oli olemassa jo sairausloman alkaessa.

— — — — —
4 i §

Jos työntekijä on kokonaan estynyt tekemästä ansiotyötä ammatillisen kuntoutuksen vuoksi, kuntoutusraha on yhtä suuri kuin niiden 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen peruseläkkeiden yhteismäärä korotettuna 33 prosentilla, johon työntekijällä olisi oikeus, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi 4 h §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna kuntoutustapahtumapäivänä. Jos hakijan 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien piiriin kuuluva työskentely jatkuu vielä sen jälkeen, kun hän on saanut päätöksen oikeudesta ammatilliseen kuntoutukseen, tässä momentissa

tarkoitettuna ajankohtana pidetään kuntoutustoimenpiteen alkamista edeltävää päivää.

Jos työntekijä ammatillisen kuntoutuksen aikana ansaitsee enemmän kuin puolet siitä eläkkeen perusteena olevasta palkasta, jonka perusteella 2 momentissa tarkoitettun eläkkeen tulevan ajan eläkkeenosa lasketaan, kuntoutusrahan määrä on puolet 2 momentissa tarkoitettun täyden kuntoutusrahan määrästä.

4 j §

Kuntoutustukeen ja työkyvyttömyyseläkkeeseen maksetaan 4 h §:n 3 momentissa tarkoitettun toimenpiteen kestoajalta kuntoutuskorotus.

Kuntoutuskorotus on 33 prosenttia kuntoutustuen tai työkyvyttömyyseläkkeen yhteensovite-tusta määrästä.

Kuntoutusrahaa, -korotuksesta ja -avustuksesta ja niiden saajasta on soveltuvin osin voimassa, mitä kuntoutustuesta tai työkyvyttömyyseläkkeestä taikka niiden saajasta säädetään. Kuntoutusraha, -korotus ja -avustus voidaan kuitenkin maksaa kuukautta lyhyemmältä ajalta.

4 k §

Kuntoutusrahaa voidaan maksaa harkinnanvaraisena kuntoutusavustuksena kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta sekä kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta. Kuntoutusavustusta maksetaan kuitenkin enintään kolmelta kuukaudelta kalenterivuotta kohden kummankin edellä mainitun syyn perusteella erikseen laskettuna, jollei sen maksaminen pitemmältä ajalta ole kuntoutuksen turvaamiseksi perusteltua. Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta voidaan myöntää myös hoito- tai kuntoutussuunnitelman laatimista varten. Kuntoutusavustus on työkyvyttömyyseläkkeen suuruinen eikä siihen makseta kuntoutuskorotusta.

Kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa enintään kuudelta kuukaudelta harkinnanvarais-ta kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Tällöin kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan mak-

seta ajalta, jolta työntekijällä on oikeus työttömyysturvalain (1290/2002) mukaiseen työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatukeen.

8 b §

Työkyvyttömyyseläke on evättävä tai sitä on vähennettävä, jos työntekijä on aiheuttanut työkyvyttömyytensä tahallaan. Eläkkeen maksaminen voidaan keskeyttää, jos sen saaja ilman hyväksyttävää syytä ei ole suostunut eläkelaitoksen määräämään ja kustannettavaan tutkimukseen tai hoitoon.

10 c §

Eläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen toimihenkilö ja hallituksen jäsen voivat sen estämättä, mitä hallintolain (434/2003) 28 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa säädetään, käsitellä tämän lain täytäntöönpanoon kuuluvaa asiaa, joka koskee eläkelaitoksessa eläketurvan järjestänyttä työnantajaa tai tällaisen työnantajan palveluksessa olevaa työntekijää taikka yrittäjää.

Työkyvyttömyys- ja kuntoutusasioiden sekä muiden lääketieteellisiä kysymyksiä sisältävien asioiden ratkaisemiseen eläkelaitoksessa on osallistuttava yhden tai useamman asiantuntijalääkärin.

18 §

Aiheettomasti maksettu etuus on perittävä takaisin kymmenen vuoden kuluessa sen maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisaajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Maksun vanhentuminen ja ulosottokelpoisuus

19 §

Eläkelaitoksen tai eläketurvakeskuksen on määrättävä tähän lakiin perustuva vakuutusmaksu kymmenen vuoden kuluessa saatavan syntymisestä lukien. Vakuutusmaksusaatavan katsotaan syntyvän tämän lain mukaisen perusvakuutuksen vakuutusehtojen mukaisena lopullisen vakuutusmaksun eräpäivänä. Tämän lain perusteella määrätty vakuutusmaksu sekä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

Aiheettomasti suoritettua vakuutusmaksun palautus vanhentuu kymmenen vuoden kuluttua vakuutusmaksun maksupäivästä lukien, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään.

19 b §

Tämän lain mukaisen etuuden saaminen vanhentuu kymmenen vuoden kuluttua siitä päivästä lukien, jona se olisi pitänyt maksaa, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään.

19 e §

Työntekijällä on oikeus saada ennakkopäätös siitä, täyttääkö hän:

1) yksilöllisen varhaiseläkkeen 4 e §:n 1 momentissa ja 2 momentin viimeisessä virkkeessä mainitut; tai

2) osaeläkkeenä myönnettävän työkyvyttömyyseläkkeen 4 §:n 3 momentissa ja 5 b §:n 1 momentissa mainitut; tai

3) ammatillisen kuntoutuksen 4 h §:n 1 ja 2 momentissa mainitut saamisen edellytykset.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu ennakkopäätös on eläkelaitosta sitova, jos siihen perustuva eläkehakemus tehdään yhdeksän kuukauden tai työnantajan ja työntekijän sopiman sitä pidemmän ajan kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Mainitun momentin 3 kohdassa tarkoitettu ennakkopäätös on eläkelaitosta sitova, jos kuntoutussuunnitelma toimitetaan eläkelaitokseen yhdeksän kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Ennakkopäätökseen saa hakea muutosta niin kuin 21 §:ssä säädetään.

19 f §

Eläkelaitos ja eläketurvakeskus antavat päätöksensä tiedoksi lähettämällä sen vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa postiosoitteeseen kirjeellä.

21 §

Eläkelautakunnan ja vakuutusosoikeuden päätös annetaan tiedoksi lähettämällä se postitse kirjeellä vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa postiosoitteeseen. Jos valituksen yhteydessä ei muuta näytetä, valittajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu valittajan ilmoittamaan osoitteeseen.

21 e §

Jos eläkelaitoksen tai eläketurvakeskuksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, eläkelaitos tai eläketurvakeskus voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää kuitenkin, että asianosainen suostuu siihen.

Eläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen on korjattava päätöksessään oleva ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe taikka muu niihin verrattava selvä virhe. Virhettä ei kuitenkaan saa korjata, jos korjaaminen johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Lain 4 §:n 6 momentti, 4 h §:n 1 momentin 2 kohta ja 19 e § ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 2004.

Lain 18 §:n 5 momenttia, 19 §:n 1 ja 3 momenttia sekä 19 b §:n 9 momenttia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan väliaikaisesti 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 4 §:n 3 momentti, 8 § ja 13 a §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 3 momentti ja 8 § laissa 1483/1995 sekä 13 a §:n 1 momentti laissa /2003, ja

lisätään 10 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 275/1972, 879/1994 ja 1004/2000 sekä mainitussa laissa /2003, uusi 7 momentti seuraavasti:

4 §

Työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan, jollei työntekijäin eläkelain 4 d §:n säännöksistä muuta johdu, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt. Työkyvyttömyyseläkettä ei kuitenkaan ilman pätevää syytä myönnetä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta. Työkyvyttömyyseläke myönnetään toistaiseksi tai 4 momentissa tarkoitettuna kuntoutustukena määräajaksi. Työkyvyttömyyseläke lakkautetaan tai sen maksaminen keskeytetään sitä seuraavan kuukauden alusta lukien, jona eläkkeensaajan työkyky on siinä määrin palautunut, ettei hän enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Lisäksi kuntoutustuki, kuntoutuskorotus tai kuntoutusraha voidaan lakkauttaa, jos sen saaja on ilman pätevää syytä kieltäytynyt ammatillisesta kuntoutuksesta tai hän on ilman pätevää syytä keskeyttänyt tällaisen kuntoutuksen. Jos sellainen työkyvyttömyyseläke lakkauteaan, jonka maksaminen on keskeytetty, eläke lakkautetaan keskeyttämisajankohdasta lukien.

8 §

Työntekijällä on oikeus saada ennakkopäätös siitä, täyttääkö hän:

1) yksilöllisen varhaiseläkkeen 4 a §:n 1 momentissa ja 2 momentin viimeisessä virkkeessä mainitut; tai

2) osa-aikaeläkkeenä myönnettävän työkyvyttömyyseläkkeen 4 §:n 2 momentissa ja 5 b §:n 1 momentissa mainitut; tai

3) ammatillisen kuntoutuksen työntekijäin eläkelain 4 h §:n 1 ja 2 momentissa mainitut saamisen edellytykset.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu ennakkopäätös on eläkelaitosta sitova, jos siihen perustuva eläkehakemus tehdään yhdeksän kuukauden tai työnantajan ja työntekijän sopiman sitä pidemmän ajan kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Mainitun momentin 3 kohdassa tarkoitettu ennakkopäätös on eläkelaitosta sitova, jos kuntoutussuunnitelma toimitetaan eläkelaitokseen yhdeksän kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

10 §

Aiheettomasti suoritettun vakuutusmaksun palautus vanhentuu kymmenen vuoden kuluttua vakuutusmaksun maksupäivästä lukien, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään.

13 a §

Jollei tästä laista muuta johdu, soveltuvin osin on lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 1 §:n 6 ja 7 momentissa, 3 §:n 2 ja 3 momentissa, 3 a §:ssä, 4 §:n 1 ja 5 momentissa, 4 a §:n 2—

6 momentissa, 4 b—4 d, 4 f—4 n §:ssä, 5 §:n 4 ja 6 momentissa, 5 c, 7 f—7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 10, 10 a—10 d ja 12 §:ssä, 12 a §:n 4 ja 5 momentissa, 12 d, 13 a, 13 b ja 14 §:ssä, 15 §:n 2 momentissa, 15 a, 15 b, 16 ja 17 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 e §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1 ja 3—5 momentissa sekä 17 j, 17 k, 18, 19 b—19 d, 19 f, 20, 21, 21 a—21 e, 22 ja 23 §:ssä säädetään.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Lain 4 §:n 3 momentti, 8 § ja 13 a §:n 1 momentti ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 2004.

Lain 10 §:n 7 momenttia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa kulunut aika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 19 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan väliaikaisesti 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 19 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa /2003, seuraavasti:

19 §

Jollei tästä laista muuta johdu, soveltuvin osin on lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 ja 3 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1 kohdassa sekä 3, 4 ja 6 momentissa, 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 10 b—10 d §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 12 d, 14 ja 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 e §:n 1 momentissa, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momen-

tissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1 ja 3—5 momentissa, 17 j §:ssä, 17 k §:n 2—4 momentissa, 18 §:ssä, 19 §:n 1 momentin viimeisessä virkkeessä sekä 2 ja 3 momentissa, 19 b—19 f, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä säädetään.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004 ja se on voimassa 31 päivään joulukuuta 2004.

Laki

yrittäjien eläkelain 17 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/1969)
 17 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa /2003, seuraavasti:

17 §

Jollei tästä laista muuta johdu, soveltuvin osin on lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 ja 3 momentissa, 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1 kohdassa sekä 3, 4 ja 6 momentissa, 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 10 ja 10 b—10 d §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 12 d, 14 ja 16 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 e §:n 1 momentissa,

17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 g ja 17 h §:ssä,
17 i §:n 1 ja 3—5 momentissa, 17 j §:ssä,
17 k §:n 2—4 momentissa, 18 §:ssä, 19 §:n
1 momentin viimeisessä virkkeessä sekä 2 ja
3 momentissa, 19 b—19 f, 20, 21, 21 a—21 e ja
22 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2004 ja se on voimassa 31 päivään joulu-
kuuta 2004.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 2 a §, sellaisena
 kuin se on laissa 1333/1999,

muutetaan 8 §:n 2 momentti, 15 §:n 3 momentti, 23 a ja 24 §, 25 §:n 1 momentin 2 kohta, 25 a §:n 2 ja 3 momentti, 25 b ja 25 c §, 59 §:n 4 momentti ja 61 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 8 §:n 2 momentti ja 24 § laissa 1346/1990, 15 §:n 3 momentti ja 23 a § laissa 1745/1995, 25 §:n 1 momentin 2 kohta, 25 a §:n 2 ja 3 momentti, 25 b ja 25 c § laissa 189/2003 sekä 59 §:n 4 momentti ja 61 a § laissa 880/1994, ja

lisätään 8 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1346/1990 sekä laeissa 316/1995 ja 120/2003, uusi 5 momentti, 28 b §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1333/1999 ja laissa 379/2001, uusi 6 momentti, 33 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 951/1992 ja mainitussa laissa 379/2001, uusi 5 momentti sekä lakiin mainitulla lailla 1346/1990 kumotun 34 §:n tilalle uusi 34 § ja lailla 655/2002 kumotun 64 a §:n tilalle uusi 64 a § seuraavasti:

8 §

Eläkekassan on määrättävä tähän lakiin perustuva vakuutusmaksu kymmenen vuoden ku-

luessa merimieseläkeasetuksen (654/1991) 1 §:ssä säädetystä vakuutusmaksun eräpäivästä lukien. Tämän lain perusteella määrätty vakuutusmaksu 1 momentissa tarkoitettuine viivästys-

korkoineen saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

— — — — —
Aiheettomasti suoritettun vakuutusmaksun palautus vanhentuu kymmenen vuoden kuluttua sen maksupäivästä lukien, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 ja 11 §:ssä säädetään.

15 §

— — — — —
Työkyvyttömyyseläke myönnetään toistaiseksi tai 4 momentissa tarkoitettuna kuntoutustukena määräajaksi. Työkyvyttömyyseläke lakkautetaan tai sen maksaminen keskeytetään sitä seuraavan kuukauden alusta lukien, jona eläkkeensaajan työkyky on siinä määrin palautunut, ettei hän enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Lisäksi kuntoutustuki, kuntoutuskorotus tai kuntoutusraha voidaan lakkauttaa, jos sen saaja on ilman pätevää syytä kieltäytynyt ammatillisesta kuntoutuksesta tai hän ilman pätevää syytä on keskeyttänyt tällaisen kuntoutuksen. Jos sellainen työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, jonka maksaminen on keskeytetty, eläke lakkautetaan keskeyttämisaikakohdasta lukien.

23 a §

Työntekijällä on oikeus saada ennakkopäätös siitä, täyttääkö hän:

- 1) yksilöllisen varhaiseläkkeen 15 §:n 5 momentissa ja 6 momentin viimeisessä virkkeessä mainitut; tai
- 2) osaeläkkeenä myönnettävän työkyvyttömyyseläkkeen 15 §:n 1 momentissa ja 23 §:n 1 momentissa taikka 17 §:n 1 momentissa mainitut; tai
- 3) ammatillisen kuntoutuksen 25 §:n 1 ja 2 momentissa mainitut saamisen edellytykset.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu ennakkopäätös on eläkekassaa sitova, jos siihen perustuva eläkehakemus tehdään yhdeksän kuukauden tai työnantajan ja työntekijän sopiman sitä pidemmän ajan kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Mainitun momentin 3 kohdassa tarkoitettu ennakkopäätös on eläkekassaa sitova, jos kuntoutussuunnitelma toimitetaan eläkekassaan yhdeksän kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Ennakkopäätökseen saa hakea muutosta niin kuin 59 §:ssä säädetään.

24 §

Työkyvyttömyyseläke on evättävä tai sitä on vähennettävä, jos työntekijä on aiheuttanut työkyvyttömyytensä tahallaan. Eläkkeen maksaminen voidaan keskeyttää, jos sen saaja ilman hyväksyttävää syytä ei ole suostunut eläkekassan määräämään ja kustannettavaan tutkimukseen tai hoitoon.

25 §

Työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta, jos:

- — — — —
- 2) työntekijän eläkettä määrättäessä otettaisiin huomioon eläkkeeseen oikeuttavana 12 a §:n 1 momentissa tarkoitettu tuleva aika, jos hän olisi tullut työkyvyttömäksi ajankohtana (*kuntoutustapahtumapäivä*), jona hakemus tehtiin tai jona hakijan kuntoutustarve on viimeistään selvitettävä kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain (610/1991) 6 §:n mukaan; jos työntekijä jo saa työkyvyttömyyseläkettä, edellytetään, että eläke on edellä tarkoitettulla tavalla täysitehoinen; kuntoutustapahtumapäivä on kuitenkin kuntoutustoimenpidettä edeltävä päivä, jos kuntoutusta haetaan kuntoutustoimenpiteen jo alettua, tai sairausloman ensimmäinen päivä, jos hakija on jäänyt sairauslomalle työsuhteessa ollessaan ja kuntoutustarve oli olemassa jo sairausloman alkaessa.
- — — — —

25 a §

Jos työntekijä on kokonaan estynyt tekemästä ansiotyötä ammatillisen kuntoutuksen vuoksi, kuntoutusraha on yhtä suuri kuin niiden työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen peruseläkkeiden yhteismäärä korotettuna 33 prosentilla, johon työntekijällä olisi oikeus, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi 25 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna kuntoutustapahumapäivänä. Jos hakijan työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien piiriin kuuluva työskentely jatkuu vielä sen jälkeen, kun hän on saanut päätöksen oikeudesta ammatilliseen kuntoutukseen, tässä momentissa tarkoitettuna ajankohtana pidetään kuntoutustoimenpiteen alkamista edeltävää päivää.

Jos työntekijä ammatillisen kuntoutuksen aikana ansaitsee enemmän kuin puolet siitä eläkkeen perusteena olevasta palkasta, jonka perusteella 2 momentissa tarkoitettua eläkkeen tulevan ajan eläkkeenosa lasketaan, kuntoutusrahan määrä on puolet 2 momentissa tarkoitettua täyden kuntoutusrahan määrästä.

25 b §

Kuntoutustukeen ja työkyvyttömyyseläkkeeseen maksetaan 25 §:n 3 momentissa tarkoitettua toimenpiteen kestoajalta kuntoutuskorotus.

Kuntoutuskorotus on 33 prosenttia kuntoutustuen tai työkyvyttömyyseläkkeen yhteensovite-
tusta määrästä.

Kuntoutusrahasta, -korotuksesta ja -avustuksesta ja niiden saajasta on soveltuvin osin voimassa, mitä kuntoutustuesta tai työkyvyttömyyseläkkeestä taikka niiden saajasta säädetään. Kuntoutusraha, -korotus ja -avustus voidaan kuitenkin maksaa kuukautta lyhyemmältä ajalta.

25 c §

Kuntoutusrahaa voidaan maksaa harkinnanvaraisena kuntoutusavustuksena kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta sekä kuntoutusjaksojen väliseltä

ajalta. Kuntoutusavustusta maksetaan kuitenkin enintään kolmelta kuukaudelta kalenterivuotta kohden kummankin edellä mainitun syyn perusteella erikseen laskettuna, jollei sen maksaminen pitemmältä ajalta ole kuntoutuksen turvaamiseksi perusteltua. Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta voidaan myöntää myös hoito- tai kuntoutussuunnitelman laatimista varten. Kuntoutusavustus on työkyvyttömyyseläkkeen suuruinen eikä siihen makseta kuntoutuskorotusta.

Kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa enintään kuudelta kuukaudelta harkinnanvarais-
ta kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Tällöin kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta työntekijällä on oikeus työttömyysturvalain (1290/2002) mukaiseen työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatukeen.

28 b §

Tämän lain mukaisen etuuden saaminen vanhentuu kymmenen vuoden kuluttua siitä päivästä lukien, jona se olisi pitänyt maksaa, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään.

33 §

Aiheettomasti maksettu etuus on perittävä takaisin kymmenen vuoden kuluessa sen maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisaajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

34 §

Eläkekassa antaa päätöksensä tiedoksi lähettämällä sen vastaanottajalle postitse kirjeellä hänen ilmoittamaansa postiosoitteeseen.

59 §

Eläkelautakunnan ja vakuutusosoikeuden päätös annetaan tiedoksi lähettämällä se postitse kirjeellä vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa postiosoitteeseen. Jos valituksen yhteydessä ei muuta näytetä, valittajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu valittajan ilmoittamaan osoitteeseen.

61 a §

Jos eläkekassan päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, eläkekassa voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää kuitenkin, että asianosainen suostuu siihen.

Eläkekassan on korjattava päätöksessään oleva ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe taikka muu niihin verrattava selvä virhe. Virhettä ei kuiten-

kaan saa korjata, jos korjaaminen johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen.

64 a §

Eläkekassan toimihenkilö ja hallituksen jäsen eivät ole pelkästään tämän asemansa vuoksi esteellisiä käsittelemään tämän lain täytäntöönpanoon kuuluvaa asiaa, joka koskee eläkekassassa eläketurvan järjestänyttä työnantajaa tai tällaisen työnantajan palveluksessa olevaa työntekijää.

Työkyvyttömyys- ja kuntoutusasioiden sekä muiden lääketieteellisiä kysymyksiä sisältävien asioiden ratkaisemiseen eläkelaitoksessa on osallistuttava yhden tai useamman asiantuntijalääkärin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Tämän lain 8 §:n 2 ja 5 momenttia, 28 b §:n 6 momenttia ja 33 §:n 5 momenttia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

Helsingissä 15 päivänä joulukuuta 2003